

ВІДГУК
офіційного опонента
на дисертаційну роботу Головчак Ганни Василівни
«Державне регулювання ринку житлово-комунальних послуг України»
представлену до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата
економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління
національним господарством

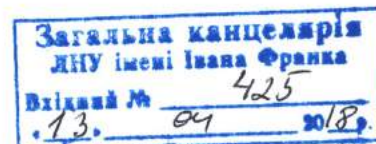
Актуальність теми дисертації

Житлово-комунальна сфера, є важливим соціально-економічним видом діяльності, який забезпечує населення, підприємства та організації життєво необхідними житлово-комунальними послугами. Ринок житлово-комунальних послуг потребує уваги з боку науковців та структурних перетворень в частині адміністративно-територіальної реформи як важлива складова економіки України. Метою державного регулювання ринку житлово-комунальних послуг є забезпечення ефективності діяльності такого ринку шляхом поєднання інтересів держави, житлово-комунальних підприємств і споживачів послуг.

Серед основних завдань, які виникають під час реформування системи державного регулювання ринку житлово-комунальних послуг є обчислення тарифів на житлово-комунальні послуги та контроль якості житлово-комунальних послуг. Виникає потреба у науковому обґрунтуванні процесів таких перетворень, а також у розробленні окремих алгоритмів дій, придатних для використання виробниками житлово-комунальних послуг.

Політичні чинники, анексія Криму та проведення АТО, втрата макроекономічної стабільності, відсутність чіткої методики прогнозування, неналежний стан державного управління бюджетними коштами стримують розвиток вітчизняного ринку житлово-комунальних послуг. Сьогодні недостатньо дослідженою є ця проблематика з погляду забезпечення інтересів споживачів та усвідомлення важливої соціальної функції у трансформаційних процесах ринку житлово-комунальних послуг.

З огляду на зазначене вище, тема дисертаційної роботи Г.В. Головчак є важливою та актуальною.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації та їх достовірність

Наукові положення, висновки і рекомендації дисертації Головчак Г.В. мають достатньо високий ступінь обґрунтованості та достовірності, оскільки вони базуються на опрацюванні великої кількості наукових розробок українських та зарубіжних науковців щодо питань державного регулювання природних монополій, а також є результатом об'єктивного аналізу досліджуваних явищ, здійснених за допомогою сучасного наукового інструментарію. Оцінку динаміки та аналізу розвитку вітчизняного ринку житлово-комунальних послуг здійснено з використанням методу узагальнення та методу регресійного аналізу, що дало змогу визначити чинники впливу на стан оплати населенням житлово-комунальних послуг. Методи групування, зіставлення та узагальнення використовувались для аналізу наукових розробок із проблем державного регулювання на ринках природних монополій та розробки рекомендацій щодо вдосконалення регуляторної політики держави на ринку житлово-комунальних послуг. У дисертації для виявлення взаємозв'язку між інформаційними масивами та результатами регулювання тарифної політики використано економіко-математичний і статистичний методи, а також статистичні програмні продукти.

Інформаційну базу дослідження склали наукові дослідження українських та зарубіжних науковців, праці яких стосуються державного регулювання ринку житлово-комунальних послуг, нормативно-правові акти України, дані Державної служби статистики України, аналітичні та статистичні матеріали Міністерства регіонального розвитку, будівництва і житлово-комунального господарства України, дані Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, а також дані комунальних підприємств Львівської області та України в цілому, матеріали Інтернет-джерел.

Достовірність основних наукових положень дисертаційної роботи підтверджується також їх апробацією на міжнародних та Всеукраїнських конференціях, публікаціями у наукових виданнях, впровадженням результатів

дослідження у практику діяльності державних структур. Зокрема, серед них виділимо: Департамент розвитку та експлуатації житлово-комунального господарства Львівської обласної державної адміністрації, Львівське міське комунальне підприємство «Львівводоканал» Департаменту житлового господарства та інфраструктури Львівської міської ради, ДП «Львівенергорембуд» ПАТ «Львівобленерго», Львівське міське комунальне підприємство «Львівтеплоенерго» Департаменту житлового господарства та інфраструктури Львівської міської ради.

Наукові здобутки здобувача використовуються у навчальному процесі на економічному факультеті Львівського національного університету імені Івана Франка.

Аналіз змісту дисертації, опублікованих праць та автореферату підтверджує достатній рівень обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, що містяться у дисертації і виносяться на захист

Найбільш суттєвими науковими результатами, отриманими здобувачем із акцентованими положеннями наукової новизни, є такі:

- сформовано методичний підхід до системи управління якістю житлово-комунальних послуг, що дало змогу запропонувати типовий стандарт якості житлово-комунальних послуг (с. 164-167);
- удосконалено теоретико-правовий підхід до організаційної структури державного регулювання ринку житлово-комунальних послуг, що посприяло комплексному відображенню елементів і взаємозв'язків за рівнями відповідальності у такій структурі, та запропоновано розмежування функцій управління і регулювання між органами виконавчої влади в територіально-організаційній структурі (с. 73-74);
- запропоновано інструментарій удосконалення тарифної політики на ринку житлово-комунальних послуг, що посприяло формалізації процесу зміни тарифів на житлово-комунальні послуги в умовах впливу двох груп чинників: організаційно-економічних та технологічних інструментів, які спрямовані на

зниження собівартості виробництва послуг і чинників, пов'язаних із динамікою формування поточних тарифів для споживачів (с.126-129);

- сформульовано науково-методичний підхід до системи державного регулювання ринку житлово-комунальних послуг, що посприяло його трактуванню дисертантом як сукупності форм, методів та інструментів, за допомогою яких держава впливає на діяльність суб'єктів господарювання і ринкову кон'юнктуру для створення сприятливих умов функціонування такого ринку та вирішення складних соціально-економічних проблем розвитку суспільства (с. 36);

- висвітлено можливості адаптації міжнародного досвіду для реформування вітчизняної системи державного регулювання ринку житлово-комунальних послуг, що уможливило надання рекомендацій щодо перспектив впровадження міжнародного досвіду державного регулювання ринку житлово-комунальних послуг України (с.149-151).

Теоретичне значення отриманих автором результатів полягає у тому, що обґрунтовані у дисертації висновки та пропозиції визначають теоретико-методологічні засади організації системи державного регулювання ринку житлово-комунальних послуг України.

Практична значущість дослідження полягає у тому, що обґрунтована здобувачем сукупність теоретико-методологічних положень та пропозицій практичного спрямування формує підґрунтя для підвищення якості державного регулювання в житлово-комунальній сфері загалом та на ринку житлово-комунальних послуг зокрема, і може бути використана для формування системи управління якістю житлово-комунальних послуг на рівні країни в цілому.

Проміжні і загальні висновки за результатами дослідження сформульовано достатньо переконливо. Список використаних джерел (198 найменувань) ілюструє достатній обсяг опрацьованої автором економічної інформації, а додатки графічно і схематично доповнюють основний зміст дисертації.

Значний обсяг публікацій (загалом 38 наукових праць –1 колективна монографія, 13 статей у фахових та зарубіжних виданнях та інші публікації загальним обсягом авторського матеріалу понад 11 д.а.) повною мірою представляє основні положення і результати дисертаційної роботи.

Текст і зміст автореферату відображає всі ключові положення та отримані результати дисертаційної роботи, які кваліфіковано представлені відповідно до встановлених МОН України вимог та рекомендацій.

Недоліки та дискусійні положення дисертаційної роботи

Відзначаючи змістовність поданої до захисту дисертації, обґрунтованість і новизну отриманих наукових результатів, не залишаються поза увагою її дискусійні положення та недоліки. Серед них, зокрема:

1. У тексті роботи в частині викладу положень наукової новизни в групі «удосконалено» автор ініціює процедуру проведення аналізу ефективності державного регулювання ринку житлово-комунальних послуг, на основі застосування методики регресійного аналізу, що дало змогу оцінити тенденції розвитку ринку житлово-комунальних послуг України на (с. 90-102), однак не подає його тлумачення щодо ефективності державного регулювання ринку житлово-комунальних послуг.

2. Дисертантом у якості пункту наукової новизни «вперше» запропоновано методичний підхід до системи управління якістю житлово-комунальних послуг, що дало змогу укласти проект типового стандарту якості житлово-комунальних послуг для використання національним регулятором в умовах розбудови ринкової економіки в Україні, що подано на рис. 3.5 дисертації (с. 168). Проте, у тексті роботи недостатньо обґрунтовано характер взаємозв'язків між його основними елементами (підсистемами).

3. Безумовно, вагомим науковим результатом дисертанта є запропоновані оптимізаційні моделі математичного програмування, які доцільно застосовувати для визначення групи підприємців, яких економічно вигідно залучати до надання житлово-комунальних послуг населенню міста. Дисертант вважає, що результатом застосування оптимізаційних моделей повинна стати

конкурентоспроможна та ефективна тарифна політика, яка покликана не лише задовольнити попит на якісні житлово-комунальні послуги, а й сформувати нову територіально-організаційну структуру ринку житлово-комунальних послуг. Проте не достатньо розглянуто критерії відбору учасників які будуть надавати житлово-комунальні послуги місту чи територіальній громаді.

4. Здобувач на ст.144-147 стверджує, що «системний підхід полягає у розробці й реалізації нових моделей функціонування ринку житлово-комунальних послуг, із урахуванням досвіду країн Євросоюзу», однак недостатньо розкриває особливості державного регулювання ринку житлово-комунальних послуг у цих країнах.

5. У табл. 1.2 на ст. 34 дисертант виокремлює три основні підходи до тлумачення сутності поняття «державне регулювання ринку житлово-комунальних послуг», проте незначну увагу приділено нормативно-правовому забезпеченню державного регулювання розвитку ринку житлово-комунальних послуг в Україні.

6. Автор у п.3.3 дисертаційної роботи пропонує, що «для організації системи управління якістю житлово-комунальних послуг доцільно провести оцінку стану функціонування виробника або надавача житлово-комунальних послуг за якістю їх надання, яка полягатиме у всебічному аналізі діяльності підприємства і результатів стосовно системи управління якістю» (с.163). Однак, дисертантом не визначено, хто саме проводитиме оцінку якості житлово-комунальних послуг?

Загальний висновок

Дисертація Головчак Г.В. кваліфікується як завершена самостійна праця. В якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують важливу наукову проблему – розроблення теоретико-методологічних засад організації системи державного регулювання ринку житлово-комунальних послуг в Україні.

За змістом та оформленням дисертаційна робота «Державне регулювання ринку житлово-комунальних послуг України» відповідає пп. 9, 11, 12, 13, 14

«Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. №567 зі змінами та доповненнями. Головач Ганна Василівна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

Офіційний опонент:

доцент кафедри менеджменту

та публічного управління

Тернопільського національного

економічного університету

кандидат економічних наук

OR

О.З. Апостолюк

Підпис доц. Апостолюк О.З. підтверджую:

Завірю:

Зав. загальним відділом

О.З. Апостолюк

Тарашевська Г. А.